

Dones, Barcelona i Consell Municipal de Benestar Social Un triplet amb una llarga trajectòria

Carmina Olivé,¹ Neus Roca,² Teresa Torns³

Introducció

En el camí de la democràcia participativa i la cerca d'una cultura del benestar que inicia l'Ajuntament de Barcelona, trobem que el 1988 es crea el Consell Municipal de Benestar Social (CMBS),⁴ la tasca del qual està relacionada amb l'estudi crític, la publicació i les accions relacionades amb l'àmbit del benestar social i la qualitat de vida, així com la coordinació i potenciació de les diverses institucions que actuen en aquest camp a la ciutat de Barcelona. La difusió i el debat sobre els estudis endegats és també una de les seves funcions.

El CMBS s'organitza en diferents estructures: el Plenari, que és l'òrgan de màxima representació del Consell; la Comissió Permanent; la Secretaria tècnica i els grups de treball.

Pel que fa al seu funcionament, el Plenari es reuneix un cop l'any. El componen representants del mateix Ajuntament, entitats, associacions, gremis i sindicats, professionals de l'àmbit universitari, persones reconegudes i expertes totes elles, i disposa d'un Reglament de règim intern. El Plenari escolta i aprova per assentiment les recomanacions i propostes dels grups de treball del Consell, donant comptes també de l'estat de la qüestió de les propostes dels anys anteriors. Pel que fa a la Comissió Permanent, es considera un òrgan de treball del Consell i es reuneix cada dos mesos. Els grups de treball es reuneixen cada mes, d'octubre a juny.

Amb el que hem descrit fins ara, veiem que en la seva vessant més parti-

cipativa i lligada a la ciutadania hi ha els grups de treball, entre els quals es troba el Grup Dona que, tradicionalment, ha estat especialment actiu en les tasques del dia a dia, les propostes i el seu seguiment; amb la seva composició variada ha mantingut un treball constant i s'ha anat adaptant als canvis, els moviments de la ciutat i altres, globals i internacionals.

La funció més concreta dels grups de treball és la generació de propostes encaminades a comprometre l'Ajuntament en la seva consecució, en aquest cas, amb els temes que més directament afecten les dones, el seu benestar i la qualitat de vida a la ciutat. Cal destacar que el 1994 es constitueix el Consell de les Dones de Barcelona i des de llavors les dues estructures conviuen; es considera que poden coexistir i sumar experiències des de l'experiència doble.⁵

En l'actualitat els altres grups de treball del CMBS són: Acció Comunitària, Infància, Drogodependències, Gent Gran, Famílies, Salut i Pobresa; altres grups que havien funcionat amb anterioritat són: Voluntariat, Prevenció, Refugiats i Estrangers, Habitatge Social, Projecte Jove i Sida.

Des del començament s'han buscat espais i temàtiques que possessin en connexió la tasca feta pels diferents grups, i pensem sobretot en el Grup Dona, que podríem considerar com un eix transversal amb la resta de temes dels grups. Així doncs, podem trobar nenes, dones joves i grans, voluntàries,

refugiades o malaltes, pobres o sense sostre i constitutives de diferents models familiars; des de la Comissió Permanent i el Plenari s'han fet tasques de coordinació, tot i que pensem que cal aprofundir més en aquest aspecte, sobretot tenint en compte que formen part d'una mateixa organització en el CMBS.

En aquest article, tot i que no constituirà una anàlisi exhaustiva de la història del Grup Dona, farem un exercici de cerca, anàlisi crítica i reflexió, fixarem la mirada i farem anar el zoom a diferents intensitats, per tal de trobar altres panoràmiques i donar valor a la tasca participativa de les dones a la ciutat. Ho farem a partir de la nostra experiència en el grup i de la revisió de la documentació escrita; una reunió mensual els divendres al matí, un cafè o un got d'aigua, a vegades un truc de telèfon amb una informació urgent, sempre comptant amb persones expertes sobre els temes tractats, la tècnica

1. Coordinadora del Grup Dona 2009.

2. Coordinadora del Grup Dona 2005-2008.

3. Coordinadora del Grup Dona 1998-2004.

4. Segons consta a la seva pàgina web, el Grup Dona pretén: "estudiar, emetre informes i promoure iniciatives sobre els temes que es considerin d'interès per a l'àmbit d'actuació del Consell. Potenciar la coordinació entre les institucions i la concertació d'actuacions amb les entitats que en formen part. Analitzar críticament les actuacions que es duen a terme en el camp del benestar social. Promoure una informació, un debat i una difusió més grans sobre la qualitat de vida a la ciutat."

5. CMBS (2005). *Informe participatiu 2004-2005*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona.

de participació de l'Ajuntament que vetlla per tal que tot vagi a l'hora, la coordinadora que situa i dóna la paraula, les dones membres que hi aporten el seu temps i esperen treure'n benefici personal i social; tot plegat un temps i una riquesa que d'una banda incorpora potencial de participació a l'acció de govern municipal i que, de l'altra, representa la rutina que cal contemplar quan s'escriu la història. Aquesta història representa vint anys, que són pocs per a segons què, però molts per a la ciutat.

A partir d'aquesta introducció pasarem a descriure el funcionament del grup, per prosseguir amb quina ha estat la seva feina i aportació aquests anys —pararem més atenció als inicis, perquè pensem que sempre són difícils i, a més, marquen l'esdevenidor—, descriurem tasques i propostes i acabarem fent una síntesi i reflexió.

El funcionament

Com ja hem dit, el Grup Dona es reuneix un cop al mes, els divendres al matí, d'octubre a juny. Prèviament, i tot i que hi hagi un calendari, s'ha enviat la convocatòria; actualment es fa per correu electrònic i una veu amable t'ho recorda telefònicament uns dies abans. Aquesta trucada ha fet que les reunions siguin més nombroses, el divendres és al final de la setmana i el temps que hi dediquem habitualment l'hem de manllevar d'altres responsabilitats. Val a dir però, que quan hi ets, et sents en una escola activa en què pots

donar i rebre, amb l'afegit que el que s'hi digui representarà una veu clara, escoltada per l'Ajuntament.

A l'inici de curs s'escullen un o dos temes per treballar i aportar propostes, sempre tenint en compte les prioritats generals del CMBS, la realitat de la ciutat i la temàtica de les dones; del treball anual en sortiran després unes propostes que es presentaran al CMBS; en aquest mateix CMBS, l'alcalde o el regidor o regidora a qui ho delegui, farà el seguiment de les propostes fetes l'any anterior.

Pel que fa a les reunions, habitualment tenen tres parts: una primera, en què s'aprofita que les dones anem arribant i s'informa de les diferents activitats o esdeveniments programats i que poden ser d'interès; acostuma a recolzar-se en documentació escrita, tríptics, etc. També es fa el seguiment del calendari anual i les temàtiques o els afers que el grup treballa a part de les trobades. Aquesta primera part pot durar uns quinze minuts i acaba amb l'aprovació del resum de la reunió anterior. En la segona part, la coordinadora presenta la o les persones que faran la introducció teòrica del tema que es treballa; aquesta part dura uns quaranta-cinc minuts, ja hem dit que el grup és actiu, les dones ens hem de contenir, voldríem participar-hi, ficar-hi cullerada... de vegades aconseguim estar callades, poques potser! La tercera part és el debat, sempre ric, dinàmic, aconseguim donar paraules i respectar el torn, escoltem, pensem i parlem.

Quan donem per acabada la reunió, poques vegades es queden cercles per continuar enraonant, ja fa estona que hi ha qui es remou a la cadira o mira el rellotge, cal atendre altres temes, altres responsabilitats.

Això és el que es veu de l'organització i el funcionament del Grup Dona, hi ha altres tasques que es fan, que no es veuen i són les que permeten que funcioni: les reunions de la coordinadora amb la tècnica de participació de l'Ajuntament, les trucades, els missatges, els documents i les propostes que es fan i es refan, les reunions amb el Plenari o la Comissió Permanent, el diàleg i el pacte amb els diferents colors polítics, l'aigua i el cafè que sempre són a lloc, i la sala, que tot i que de vegades s'ha hagut de canviar, sempre és a punt. Tot plegat per sentir-nos actives, vives, participatives i solidàries amb una ciutat gran o una gran ciutat com és Barcelona.

Els començaments

En els diferents documents del CMBS que hem pogut consultar es fa esment de l'activitat i el dinamisme del Grup Dona ja des del seu naixement; un document extens dóna fe de la seva activitat el 1989,⁶ en aquell moment calia especificar els objectius del grup de treball, de quina manera es desenvoluparien, avaluar de manera global el Pla de la Dona de l'Ajuntament i fer les diferents propostes.

6. CMBS (1990). *Consell de Benestar Social 1989*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona.

Els objectius inicials del grup tenen a veure primerament amb allò que ja fa l'Ajuntament democràtic en l'àmbit de les dones i també es vol aconseguir una visió de la situació de les dones susceptibles d'intervenció institucional i suggerir i proposar accions concretes segons el que s'obtingui de l'anàlisi.

Per assolir els objectius plantejats s'analitza la situació de les dones a Barcelona i l'acció de l'Ajuntament en els diferents aspectes o situacions: laboral, marginació extrema (maltractaments, prostitució, preses en règim obert i a partir de la seva llibertat), problemes derivats de l'organització familiar i de la discriminació laboral o educativa que afecten especialment les dones, i qüestions de salut.

Les primeres propostes

Algunes de les primeres propostes fan referència a polítiques d'acció positiva de l'Ajuntament: es demana una *política explícita* per aconseguir la igualtat d'oportunitats de les dones de la ciutat i la seva coordinació amb organismes d'àmbit català, estatal o internacional. Es demana que això es plasmí en un Pla d'Actuació municipal amb estructura pròpia i dotació pressupostària.

Altres propostes tenen a veure amb actuacions encaminades a incrementar l'ocupació de les dones: polítiques que afavoreixin la inserció del col·lectiu de dones joves, de les que es volen incorporar al món del treball i de les que es troben en situació extrema.

Pel que fa a les dones maltractades es fa un apartat de propostes per a una actuació immediata: creació d'una xarxa de cases d'acollida, increment dels recursos del Centre d'Informació i Urgències ja existent, ajuts i beques per als fills i les filles de les dones maltractades, ampliació de subvencions del Fons Social Europeu per a la inserció laboral de les dones maltractades, així com una campanya pública d'informació i denúncia dels maltractaments.

També hi ha propostes relacionades amb actuacions immediates referents a les prostitutes.

Pel que fa a l'actuació immediata amb les preses, es proposa la creació d'un centre d'acollida temporal, oferir atenció multidisciplinària i suport tècnic en diferents àmbits relacionats, com ara el medi familiar, serveis d'advocacia i atenció a la salut, entre altres.

Cal destacar que es proposava la figura de la consellera per a la Igualtat i un Consell de la Dona a cada districte.

Altres anys, altres temes

No farem una descripció exhaustiva, però val la pena de fer esment de les dates i els temes tractats. Així doncs, podem dir que l'eix de treball del 1990 va ser el sexisme en l'educació; es va dur a terme una anàlisi de les polítiques educatives de les diverses administracions implicades en l'educació i es van proposar accions per eradicar el sexisme en l'educació a l'Estat espanyol, a la Generalitat i a l'Ajuntament de Barcelona.

L'any 1991 es tracta el tema de la salut i la qualitat de vida; es fan recomanacions explícites en forma de polítiques que la millorin; i també es tracta de la millora de la vida cultural de la ciutat, fent unes recomanacions específiques a l'Ajuntament de Barcelona per afavorir la presència de les dones en la vida cultural de la ciutat. Entre altres propostes hi ha la de retolar carrers amb noms de dona i promoure la presència de dones en els actes públics.

El 1992 és l'any dels Jocs Olímpics i, tot i així, es fa el Seguiment del Pla Municipal per a les Dones, amb una valoració positiva del seu contingut, i es recomana a l'Ajuntament que proporcioni els recursos necessaris per tirar-lo endavant. Es fa una anàlisi de la proposta italiana "Les Dones canvien els temps" i es proposa a l'Ajuntament que endegui una experiència pilot en un barri de la ciutat sobre els temps a la ciutat, que permeti adequar els horaris a les necessitats de les persones. D'altra banda es recorda a l'Ajuntament la proposta de l'any anterior, que té relació amb la presència de les dones a la vida pública i ciutadana, es remarca que no només cal voluntat política sinó que també calen accions concretes que ho facilitin.

Pel que fa al 1993, es reprèn el tema referent al temps a la ciutat, iniciat l'any anterior; s'analitza en profunditat i es recomana a l'Ajuntament que faci una campanya de divulgació a Barcelona sobre la responsabilitat compartida de les tasques de cura.

El 1994 es duu a terme una anàlisi de les característiques i els condicionaments del treball que realitzen les dones i es fan unes recomanacions per afavorir la inserció de les dones, en condicions acceptables, en el mercat de treball.

El 1995 s'analitzen les capacitats socials, les aportacions potencials i les necessitats de les dones grans a la ciutat. Així mateix se segueix treballant amb temes endegats en anys anteriors, com el projecte pilot "A Barcelona les dones canviem els temps de la ciutat" i es fa el seguiment de les accions empreses pel Pla Municipal de les Dones; en el resum de l'any s'especifica que "moltes mesures són fruit d'anteriors recomanacions sorgides de la reflexió del Grup".

El 1996 es treballa en les noves formes familiars que emergeixen a la ciutat i s'analitzen les situacions i les necessitats de les dones des d'aquesta nova realitat. Se segueix donant suport a les mesures desplegades pel projecte pilot "A Barcelona les dones canviem els temps de la ciutat"; i es manté el seguiment de les accions empreses pel Pla Municipal de les Dones. Es fomenta també el desplegament de les recomanacions fetes a la IV Conferència Mundial sobre les Dones a Beijing. A més, s'aprofundeix en la interrelació amb el Consell de les Dones de Barcelona constituït el 1994 i es coordinen accions amb altres grups de treball del CMBS com ara els de Gent Gran i Pobresa.

El 1997 les dones joves de la ciutat de Barcelona tenen el protagonisme

en els debats; s'analitzen les potencialitats i necessitats d'aquest col·lectiu; així mateix se segueix donant suport als projectes anteriors i es manté la voluntat d'aprofundir la coordinació amb el Consell de Dones de Barcelona i amb els altres grups de participació del CMBS.

El 1998 el treball del grup se centra a donar suport a les ponències del I Congrés de les Dones de la ciutat de Barcelona que se celebra a la ciutat de Barcelona els dies 15 i 16 de gener del 1999. Els títols de les ponències de partida eren: Transformem la ciutat donant valor a la participació de les dones; L'espai urbà, els temps i les dones; Dones i ciutat a l'espai mediàtic; i Les dones i els serveis de la ciutat.

Pel que fa al 2000, Any Internacional de la Cultura de la Pau, els temes tractats al grup tenen relació amb la guerra i la pau, els conflictes i les violències amb la perspectiva i mirada de les dones. Les vessants de treball i d'intervenció del grup són quatre: la participació a l'Assemblea General de les Nacions Unides celebrada a Nova York el juny del 2000 amb el títol "Dones 2000: igualtat de sexes, desenvolupament i pau per al segle XXI"; la concessió del premi Vuit de Març 2000 al grup Dones x Dones i al seu projecte "Per una pau que sigui la nostra"; el treball sobre "La violència contra les dones", del Grup Dona del Consell Municipal de Benestar Social, i el suport a la Marxa Mundial de les Dones 2000. Les propostes concretes es reflectiran en el Pla operatiu per

a l'eradicació de la violència vers les dones de l'Ajuntament, de 2001-2004, entre les quals destaquem: la realització, a mans de l'Ajuntament de Barcelona, d'un Pla integral per eradicar la violència contra les dones en el marc d'actuació del Programa d'Actuació Municipal i situat en el Pla Municipal per a les Dones. L'ampliació a tots els districtes de la ciutat de l'experiència duta a terme a Nou Barris i l'aprofitament d'altres experiències similars, aprofitant l'impuls, el saber i les pràctiques dels grups de dones que treballen per eradicar aquest tipus de violència. Els programes de prevenció de la violència i d'assistència a les dones. També els programes en l'àrea d'ensenyament, sobre l'educació per la pau i l'educació no sexista i el seguiment i la denúncia, si cal, del tractament inadequat que els mitjans de comunicació poden donar d'aquesta temàtica. També, els estudis sobre la cultura de la violència i les campanyes d'informació per a la sensibilització ciutadana, un tema que es reprendrà el 2001.

El 2002 el tema de treball és la mobilitat amb perspectiva de gènere, per tal d'eradicar la mobilitat obligada que és el que ha guiat les polítiques de transport de les grans ciutats i que actualment es consideren obsoletes. Els transports públics de les grans ciutats s'organitzen amb una òptica masculina tradicional: viatges de casa a la feina dos cops al dia, desatenent horaris que donarien resposta a altres col·lectius com són les dones en general, la gent

gran, el jovent, etc., que tenen una mobilitat amb més dimensions que la d'anar i tornar del lloc de treball i relacionades amb altres activitats, com ara l'estudi o els requeriments d'un horari laboral adaptat a les tasques familiars, al treball domèstic i familiar o a la vida personal.

La proposta principal és fer una campanya de sensibilització ciutadana per fomentar el transport públic i evitar el transport privat, també es vol introduir la perspectiva de gènere en les enquestes de mobilitat. Altres propostes deriven del I Congrés de les Dones de la ciutat de Barcelona, com l'adaptació dels transports metropolitans i l'eliminació de les barreres arquitectòniques a la via pública. També els camins escolars, l'ascensor al metro, el microbús de barri, el bus adaptat, el bus nocturn, l'ampliació de l'horari nocturn del metro, i els trajectes recentment ideats anomenats "anar a peu", i més seguretat en aquests canvis, que comporten una mobilitat a noves hores i en nous espais.

Se segueix donant suport als projectes endegats en anys anteriors i es demana a l'Ajuntament que reforci les actuacions dissenyades en el Pla operatiu contra la violència de gènere.

El 2003 la proposta central és que l'Ajuntament, com a institució pública propera a la ciutadania, esdevingui model a seguir pel que fa a la conciliació de la vida personal, familiar i laboral. Es concreta amb la proposta que comenci pel personal de la mateixa administració i que apliqui la Llei cata-

lana 6/2002 de conciliació; inclou l'especificació que els alts càrrecs canviïn la cultura de convocar actes o reunions en horaris que allarguen la jornada laboral. També, que es facin extensius aquests plantejaments a les empreses que col·laboren amb l'Ajuntament.

El 2004 es qüestiona la coexistència del Grup Dona amb el Consell de Dones de Barcelona, es valora l'experiència dels dos espais participatius, i el fet que, sobretot si s'aconsegueix una major vinculació, es pot contribuir que la veu de les dones sigui escoltada i es faci visible la seva aportació a la ciutat.

El 2005 el tema d'estudi torna a ser la dona jove: dona jove i coeducació; dona jove i treball; dona jove i violència, i dona jove i migració. Les propostes, àmplies i relacionades amb les diferents vessants, les podem resumir en les següents: recuperar la coeducació, distingint-la clarament de l'ensenyament mixt. Promoure espais propis per a les dones joves on compartir la mirada de dona, per després poder-la compartir en espais mixtos. Implementar programes de detecció de violència adreçats a dones i homes joves. Impulsar la inclusió de l'assetjament sexual en el lloc de treball a la Llei de riscos laborals, i donar suport a les dones joves que fan consultes i denúncies. Impulsar processos d'inserció laboral que vagin més enllà de nínxols laborals feminitzats i precaritzats.

L'any 2006 el tema tractat va ser dona i política, des de diferents vessants: dones polítiques, la política de

les dones quan fan política, les polítiques per a les dones, la política de les dones en la vida quotidiana, les dones en els sindicats, els moviments socials, la participació i altres terrenys també polítics en què les dones participen. També es va fer l'anàlisi dels objectius estratègics i operatius del nou Pla operatiu contra la violència vers les dones. Aquest tema es reprendrà el 2007 en una visió més àmplia. Pel que fa a les propostes, el 2007 es planteja obrir un debat més ampli al voltant del tema dona i política, i tractar-lo en el II Congrés de dones de la ciutat de Barcelona de 2009. Es vol estudiar l'impacte real de la Llei d'igualtat, de cara al proper mandat municipal, avaluar la seva incidència en diferents àmbits (regidores, gerències, etc.). Es manté el seguiment de les propostes elaborades en el I Congrés de Dones i es fan les aportacions adients al II Congrés i es contemplen totes les propostes plantejades pel Grup Dona del Consell Municipal de Benestar Social en els darrers anys. Es promou la preparació i formació política de les dones que estan exercint lideratge en les institucions i les entitats i, en general, de les dones, per a una millor i més gran participació i –conseqüentment– visibilitat de les ciutadanes. Es demana a l'Escola d'Administració Pública de Catalunya i a la de la Diputació que incloguin la perspectiva o visió de gènere en els seus programes de formació política.

Per concretar l'aportació del grup a les propostes, es promou l'elaboració

d'un "pacte de mínims" entre dones de diferents partits polítics, per la qual cosa es crea una comissió formada per membres del Grup Dona del CMBS, perquè faci una proposta i el promogui; durant el 2008 es conformarà el grup, ara es redacta el Pacte i es presenta al Consell de les Dones, a la Comissió Permanent i al Plenari, tot i que queda pendent quin caire agafarà i quin compromís assumiran les dones dels diferents partits. La nostra tasca era només fer la proposta, la promoció i vetllar pel seu compliment.

El 2008 el grup treballa una vegada més els usos dels temps, sabent que s'ha avançat en aquest tema. Ara el que es pretén és conèixer les actuacions i els programes que es duen a terme des de la Regidoria dels Nous Usos dels Temps de l'Ajuntament de Barcelona i altres experiències impulsades i realitzades a la ciutat de Barcelona. De les propostes, destaca que l'Ajuntament millori la comunicació cap a la ciutadania, ja que es constata que la ciutadania desconeix l'existència d'aquesta regidoria i conseqüentment el treball que fa; també es contempla la perspectiva de la mobilitat en transports públics que permetin una adequada comunicació pensant en el temps que s'hi esmerça, i es constata que no totes les franges horàries permeten una mobilitat adequada i segura.

Pel que fa al 2009, s'ha continuat treballant amb la perspectiva de les dones en la participació social i política amb una visió àmplia, des d'una vessant

teòrica a càrrec d'expertes en el tema vinculades a la Universitat Autònoma de Barcelona i des d'una vessant pràctica, a partir de dones que participen de diverses maneres i amb diverses característiques en la xarxa d'associacionisme de la ciutat. Així mateix, i seguint amb aquesta temàtica, s'ha preparat i debatut la participació al II Congrés de Dones de Barcelona, celebrat els dies 16 i 17 d'octubre de 2009, en què s'han presentat diferents aportacions a les ponències: "Les dones transformem des de la cultura" i "Les dones transformem els espais de la ciutat per a la vida quotidiana". Pel que fa a les propostes, estan relacionades amb aconseguir que l'Ajuntament estimuli la participació social i institucional de les dones. Es demana que en els plans dels barris s'estudiïn els usos de les diferents zones, fent una anàlisi participativa amb les persones que els han de fer servir i així es podrien tenir en compte les aportacions de les dones; també es demana que en els plans d'igualtat es contempli la perspectiva de gènere des de la realitat pràctica. A més, la participació activa en el II Congrés de Dones de Barcelona representarà un espai de construcció i participació per seguir treballant i proposant.

Una síntesi

Si fem una síntesi dels temes tractats podríem diferenciar, d'una banda, aquelles propostes que s'originen en un àmbit proper a l'Ajuntament, com el Seguiment del Pla Municipal per a les Dones o el projecte pilot "A Barcelona

les dones canviem els temps de la ciutat", la vinculació amb el Consell de les Dones de Barcelona constituït el 1994, la coordinació amb altres grups de treball del CMBS, així com la participació activa en totes les fases del primer i segon Congrés de Dones de Barcelona; i, d'altra banda, aquelles propostes que tenen l'origen fora del nostre context immediat i pensem que poden aportar també idees de millora, com el foment del desplegament de les recomanacions fetes a la IV Conferència Mundial sobre les Dones a Beijing, la participació a l'Assemblea General de les Nacions Unides celebrada a Nova York el juny del 2000 amb el títol "Dones 2000: igualtat de sexes, desenvolupament i pau per al segle XXI", la concessió del premi Vuit de Març 2000 al grup Dones × Dones i al seu projecte "Per una pau que sigui la nostra" i el suport a la Marxa Mundial de les Dones 2000.

També cal fer referència als temes tractats que han anat omplint l'agenda del grup de manera recurrent; s'han anat aportant propostes al CMBS i s'han plasmat, des de la participació, en accions concretes per la ciutadania. Podríem pensar que els temes es repeteixen d'una manera acrítica, però no és així. Des del coneixement de les dones que hi hem participat, podem dir que els temes s'inicien, s'endeguen, es proposen i després se segueixen; això fa que s'incorporin amb diferents perspectives, s'estudiïn, s'implementin les propostes i després es miri l'impacte que han tingut. Així veiem com a l'inici es

parla de les dones en política, tema que s'incorporarà i es mirarà amb la visió més àmplia i global de la participació social i política. També s'han tractat temes molt específics de moments determinats, com ara l'ocupació i els condicionaments de treball, les xarxes de cases d'acollida, les prostitutes, les preses, el sexisme en l'educació, la salut i la qualitat de vida o la mobilitat a la ciutat. Un tema que ha estat recurrent i mirat des de diferents punts de vista i amb diversos graus d'aprofundiment ha estat el temps a la ciutat; també hem vist les necessitats segons l'edat de les dones i específicament les de les dones joves i les grans; les famílies i les diferents cares de la violència, sigui violència de gènere, siguin conflictes bèl·lics i guerres.

Per a la reflexió

Ni tot ni res. Consultar els diferents informes de participació o les memòries d'activitat del CMBS ens permet veure com es dóna compte del seguiment de les propostes elaborades pels grups de treball en cada període, així com si el mateix CMBS estudia les estratègies per millorar el procés de participació i coordinació amb els diferents grups, coordinació que porti a treballar temes comuns amb la perspectiva específica de grup, la qual cosa permet una mirada més àmplia i complexa dels fenòmens actuals que incideixen de manera transversal en les nostres vides.

Cal valorar la construcció de teixit social que afavoreix el funcionament

del CMBS, tenint en compte també la dificultat que això comporta, sobretot perquè es fa difícil identificar l'origen dels canvis i saber si estan relacionats més o menys directament amb les propostes dels grups, tenint en compte les diferents xarxes que intervenen en les decisions i les accions de govern de la ciutat. En el cas d'aquest grup, també cal reconèixer la tasca del Consell de les Dones i que moltes de les propostes s'han treballat de manera coordinada, implícita o explícitament.

És interessant fer una mirada a l'Informe d'avaluació d'octubre de 2005⁷ i que fa referència al procés d'elaboració de les polítiques públiques, des que s'inclouen a l'agenda pública, es diagnostiquen, fins a la presa de decisions i la cerca d'accions i recursos específics, les decisions que s'implementen i l'avaluació; tot plegat és un procés llarg i complex que es fa difícil en una institució gran com és l'Ajuntament de Barcelona. En aquest estudi s'especifica de quina manera el CMBS és un espai de reflexió i diàleg més que no pas una taula de negociació amb la presa de decisions consegüent, fet que apropa la ciutadania a l'acció política fent possible que les propostes esdevinguin accions i no la imposició d'elements específics que podrien estar allunyats de l'agenda global de l'Ajuntament.

Cal fer esment del valor que atorguen les participants al grup, en la mesura que esdevé una escola de formació. Tanmateix es fa difícil de trobar la translació d'aquesta afirmació compar-

tida amb un possible impacte en les organitzacions que en són representants i en el mateix CMBS. Pel que fa a les organitzacions podríem pensar que una millor formació en temes de dones ha de redundar en una millora en els àmbits en què participen, una mirada específica que observa allò que abans no veia, per desconeixement de la seva identificació, i que fa pensar que aquest impacte es dóna, encara que no ho puguem evidenciar. L'altre element, ja apuntat, és l'impacte i la dificultat en les polítiques socials i de dones; en aquest sentit i en l'informe d'avaluació abans esmentat, s'especifica una millora de la relació de les entitats que participen i col·laboren amb el CMBS i amb l'Ajuntament, sobretot pel que fa a entitats petites per a les quals sovint és més difícil que per a les més grans. El fet que al grup hi hagi representants de diferents entitats també permet compartir interessos i conèixer l'activitat que fa cadascuna i, a partir d'aquest coneixement, es facilita el reconeixement i la possibilitat d'endegar accions conjuntes.

Passant una mica a la concreció, s'ha d'evidenciar el canvi de cultura a l'Ajuntament de Barcelona, pel que fa als usos dels temps i a la conciliació consegüent de la vida personal, familiar i laboral, d'una banda, de les persones del consistori i, de l'altra, de les persones de les empreses que hi col·laboren.

7. Institut de Govern i polítiques Públiques (IGOP), Universitat Autònoma de Barcelona.

Pel que fa al tema de la participació de les dones en política des d'una perspectiva pròpia i a l'hora de fer més visible la seva presència, cal remarcar el treball fet pel grup referent al Pacte de mínims entre dones de diferents partits polítics, que està àmpliament acceptat pel Consell de les Dones, la Comissió Permanent i el Consell i que caldrà veure com es concreta.

El treball coordinat amb el Consell de les Dones també permet accions com la participació en el Pla operatiu contra la violència de gènere, que contempla la prevenció, la coordinació i l'atenció, la qual cosa comporta l'organització de tallers de prevenció de violència de gènere per a joves –“Cops amagats”– o l'impuls en el desplegament dels Punts d'Informació i Atenció a les Dones (PIAD). També cal esmentar diferents programes com els d'atenció a homes que maltracten o a nenes i nens que han patit violència, entre altres.

En referència a la sensibilitat amb les nouvingudes, cal fer esment dels plans i les actuacions municipals per la interculturalitat i l'atenció específica al col·lectiu de dones immigrants, que s'incorpora com a eix transversal.

Tot plegat hauria de portar a una més gran participació de les dones en la vida de la ciutat i fer que aquesta es tradueix en més visibilitat en l'espai públic, ja que les dones sovint ens movem en espais i organitzacions de menys impacte mediàtic que els homes.

De cara als propers anys cal prosseguir amb la coordinació i la cerca de temes comuns amb els altres grups, activitat que es fa des de les diferents instàncies organitzatives del CMBS i des de la mateixa voluntat de la coordinadora del grup i les dones que en són membres. També cal continuar treballant per una tasca conjunta i coordinada amb el Consell de les Dones i s'ha de valorar la incorporació del Grup a aquest Consell, idea que es reprèn periòdicament i que fins ara s'ha desestimada, considerant que se suma amb aquesta dualitat.

La perspectiva, sempre, és aportar propostes que incloguin la mirada de les dones i que permetin la concreció de polítiques públiques, encaminades a millorar el benestar i la qualitat de vida de les dones i, per sinergia, dels homes de Barcelona.

Bibliografia

- Normes reguladores del Consell Municipal de Benestar Social aprovades de forma definitiva pel Consell Plenari de l'Ajuntament de Barcelona el 16 de setembre de 1988 amb les modificacions aprovades pel Consell Plenari de l'Ajuntament de Barcelona el 7 de desembre de 1988.
- Consell Municipal de Benestar Social. Publicació de l'Ajuntament de Barcelona. 1989, p. 5-31.
- Pla operatiu contra la violència envers les dones de 2001-2004.
- Programa d'Actuació Municipal (PAM) 2004-2007.
- Procés de consulta en la fase d'exposició pública, gener-febrer de 2004.
- Informe participatiu al Programa d'Actuació Municipal, 2004-2007.
- Informe d'avaluació. 18 anys del Consell Municipal de benestar Social en les polítiques socials, octubre de 2005.
- Pla municipal per les dones 2005-2009.
- Informes participatius del CMBS 2003-2004, 2005-2006, 2006-2007, 2007-2008.
- Pla municipal contra la violència vers les dones 2007-2009.
- Actes i resums de diferents anys del treball del Grup Dona.

Webgrafia

- http://w3.bcn.es/V45/Home/V45HomeLinkPI/0,3698,88652498_88654198_1,00.html
- <http://www.bcn.cat/congresdones/cponenc2.htm>